

Наставник: Сања Кекез Лукић sanja.kekez@gmail.com

Школа: Техничка школа „Михајло Пупин“ Бијељина

Предмет: Технологија материјала

Разред : I 11

Наставна јединица: Полуфинални производи од дрвета, резање трупаца, поступци резања грађе на гатеру

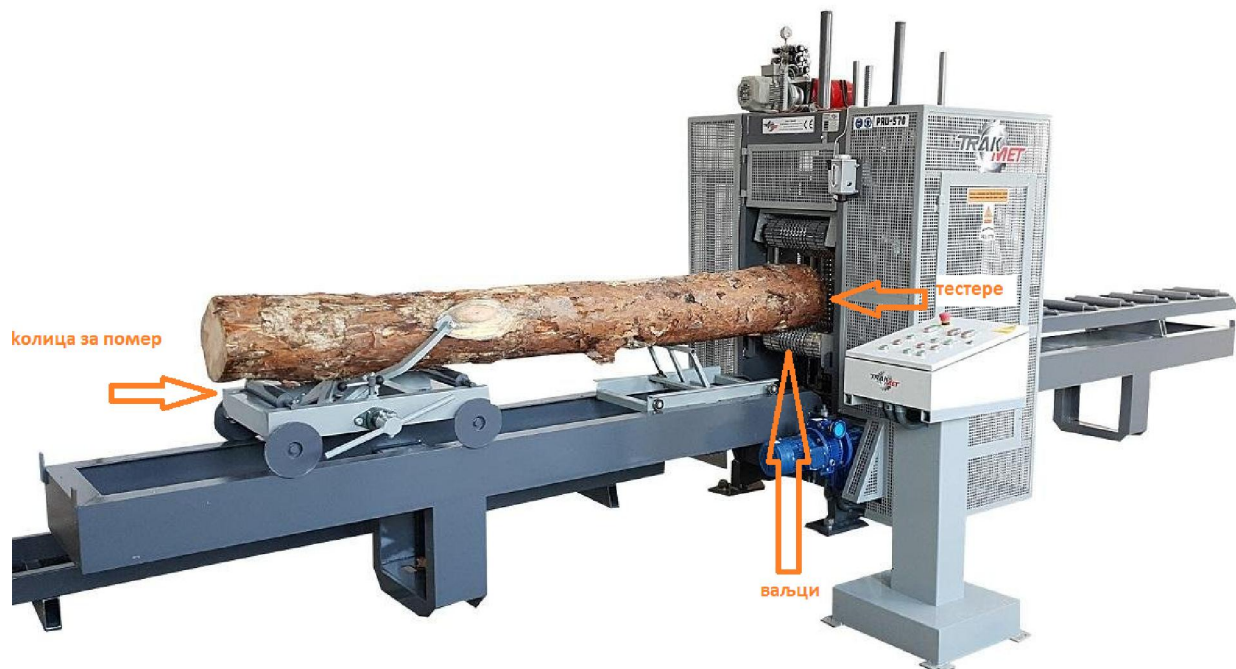
Ток операција на пилани:

СТОВАРИШТЕ ТРУПАЦА → ПРАЊЕ, МЕРЕЊЕ И ОКОВАВАЊЕ → РАЗРЕЗИВАЊЕ
→ СОРТИРАЊЕ → КРОЈЕЊЕ РЕЗАНЕ ГРАЂЕ → СОРТИРАЊЕ → ПАКОВАЊЕ

Поступак самог разрезивања трупаца може се обавити на три типа машина:

1. Гатеру
2. трачној тестери
3. кружној тестери

1. ГАТЕР

Слика 1. Гатер

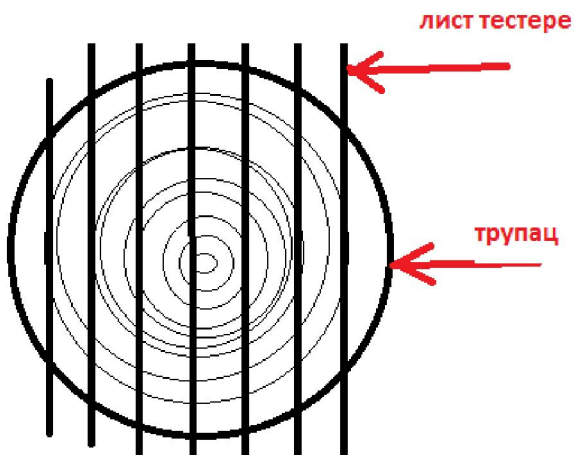
Гатер је машина која као алат користи лист тестеру, која се праволинијски креће (горе – доле) и врши главно кретање, док помоћно кретање, такође праволинијско, врше колица за помер трупца. Гатери могу бити једнолисни и вишелисни, у зависности колико тестера истовремено врши резање, затим хоризонтални и вертикални, у зависности како су тестере постављене у односу на трупца. На слици 1. Видимо вертикални вишелсни гатер који је уједно и најчешће коришћена машина код нас.

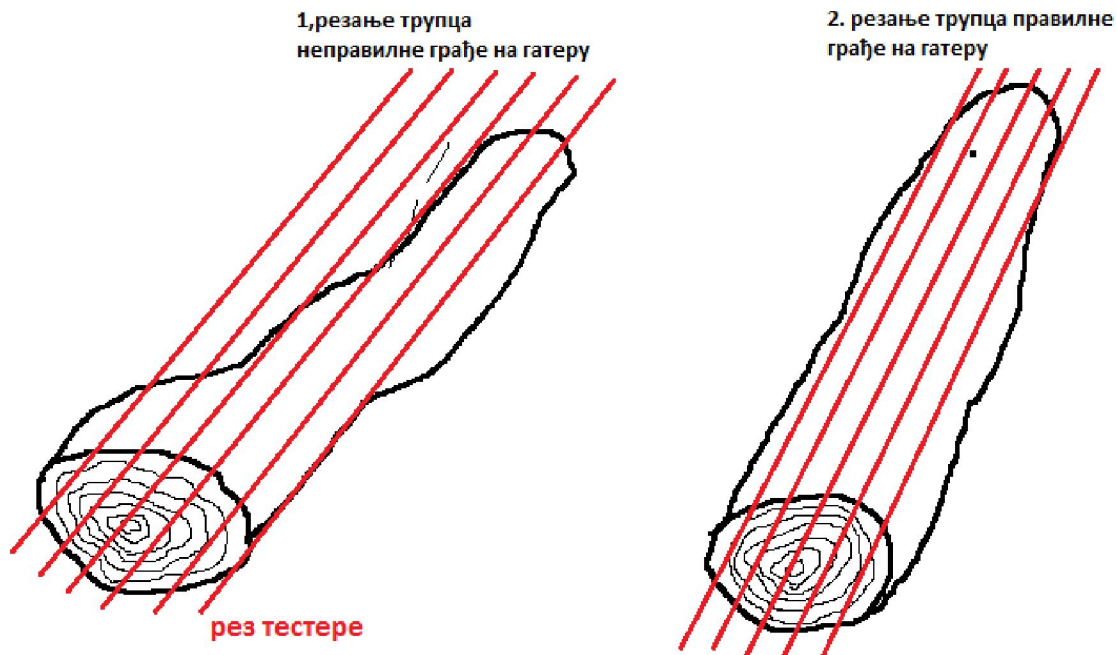
слика 2. Лист тестера

Резање трупца се одвија тако да се у једном пролазу трупца разреже потпуно. (слика 3.) Колица приближавају трупца тестерама, трупца са обе стране прихватају притисни ваљци који га центрирају у односу на тестере и спречавају повратни удар.

Познавајући разлике у грађи дрвета у зависности од врсте, намеће се закључак да се на овај начин могу резати врсте дрвета без великих грешака у грађи дрвета и што правилнијег дебла, а то би били четинари. Наравно, на гатеру можемо резати и лишћаре, али оне трупце који испуњавају критеријуме, да су правог дебла и без већих грешака.

слика 3. Разрезивање на гатеру

Са слике јасно видимо како би изгледало резање трупца правилне и неправилне грађе на вишелисном гатеру. Код трупца неправилне грађе добили бисмо доста неједнаких производа, а веома мали број правилних дасака, док код трупца правилне грађе добијамо уједначене даске.

Гатер је јако погодан за резање четинара, јер скраћује време резања. Уместо да разрезајемо даску по даску, гатер има **групни рез** помоћу којег у једном пролазу добијемо велики број производа.

Питања за понављање:

1. Како се зове алат који користи гатер и како се он креће?
2. Који типови гатера постоје?
3. Описати на који начин се изводи резање на гатеру.
4. Какав трупцац мора бити за резање на гатеру?
5. Која врста дрвета се чешће разрезаје на гатеру?
6. Какав рез има гатер?

Поступак резања на гатеру можете погледати на:

<https://www.youtube.com/watch?v=CdBsBZbHO2Y>

https://www.youtube.com/watch?v=CFi_-65enU8

Задатак: преписати наставну јединицу у свеску, одговорити на питања за понављање и ОБАВЕЗНО погледати клипове.